

19. Тягло О. В. Критичне мислення./ О. В. Тягло - Х.: ВГ «Основа», 2008.- 190 с.

20. Ханін В.Н. Методи обучения в системе бизнес-образования: /В.Н. Ханін методические рекомендации для преподавателей, Урало-Сибирский институт бизнеса. – 2005. – 14 с.

21. Southwick FS. Избавь меня от Powerpoint и верни медицинский учебник. /FS Southwick //Труды американской клинической ассоциации.– 2007. - № 118. – С. 115-122.

Одержано 23.09.2013 року.

УДК 37.041: 378

ВИКОРИСТАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ У РАМКАХ ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТАМИ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

І.П. Кутинська

Івано-Франківський національний медичний університет

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ ЗАДАЧ В ПРЕДЕЛАХ ИСПОЛНЕНИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТАМИ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА

И.П. Кутинская

Івано-Франковський національний медичинський університет

THE USE OF INDIVIDUAL EDUCATIONAL AND RESEARCH TASKS WITHIN THE FRAMEWORK OF INDEPENDENT WORK BY THE STUDENTS OF THE FACULTY OF PHARMACY

I.P. Kutynska

Ivano-Frankivsk National Medical University

Резюме. У роботі висвітлено основні напрямки виконання самостійної роботи студентів у рамках використання індивідуальних навчально-дослідних завдань, які представлені у вигляді проблемних задач чи проектів.

Дана методика забезпечує формування наукового світогляду студентів, допомагає оволодіти методологією і методами наукового дослідження, основними принципами надання допомоги пацієнтам – відвідувачам аптек, розвиває творче мислення та індивідуальні здібності студентів; сприяє постійному оновленню і вдосконаленню знань; розширює теоретичний кругозір і наукову ерудицію майбутнього фахівця.

Ключові слова: самостійна робота студентів, індивідуально-дослідні завдання.

Резюме. В работе отображены основные направления исполнения самостоятельной работы студентов в пределах использования индивидуальных научно-исследовательских заданий, которые представлены в виде проблемных задач или проектов. Данная методика обеспечивает формирование научного мировоззрения студентов, помогает овладеть методологией и методами научного исследования, основными принципами предоставления помощи пациентам – посетителям аптек, развивает творческое мышление и индивидуальные способности студентов; содействует постоянному обновлению и усовершенствованию знаний; расширяет теоретический кругозор и научную эрудицию будущего специалиста.

Ключевые слова: самостоятельная работа студентов, индивидуальные научно-исследовательские задачи.

Summary. The paper highlights the main trends of the students' independent work within the framework of using individual teaching and research tasks that are presented as problem tasks or projects. This technique ensures the formation of the students' scientific views, helps them to master the methodology and means of scientific research and the basic principles of helping the patients – the visitors of the pharmacies. It also develops creative thinking and individual abilities of the students, promotes constant quest and improvement of knowledge; broadens theoretical horizons and scientific intelligence of the future specialist.

Key words: self-study of students, individual research tasks.

Концепція самостійної роботи студентів в умовах упродовження кредитно-модульної системи організації навчального процесу спрямована на розвиток особистості майбутнього фахівця, формування його як творця, здатного не лише самостійно здобувати знання, а й реалізувати їх відповідно до практичних вимог сьогодення. В умовах скорочення аудиторних годин за рахунок збільшення часу на самостійну роботу студентів (СРС) відбувається переорієнтація процесу навчання з лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форми.

Необхідною умовою впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу є розробка науко-

во-методичного супроводу СРС та організаційно-методичного забезпечення індивідуальної роботи студентів [1].

Практична значущість СРС полягає в обґрунтуванні реальності та її результатів для потреб фармацевтичної практики. Під реальністю розуміють роботу, що за своїм змістом відповідає існуючим проблемам, результати якої можуть бути використані клінічними провізорами для вирішення медичних проблем при проведенні фармацевтичної опіки чи відпуску без рецептурних (ОТС) препаратів. Новизна впровадження обґрунтовується наступними твердженнями:

- СРС орієнтована на взаємодію суб'єктів навчання і «Архів клінічної медицини»

пацієнтів, метою і мірою ефективності якої є формування професійної компетентності майбутнього фахівця;

- індивідуальна робота студента як один із основних компонентів навчальної діяльності студента, що сприяє реалізації творчих можливостей студентів, розвитку їхніх здібностей та пізнавальної активності;

- структура самоосвітньої компетенції як складової професійної компетентності фармацевтів є орієнтиром для визначення її результатів на рівні вирішення конкретної клінічної проблеми при проведенні належної фармацевтичної практики;

- інструментом визначення ефективності СРС та індивідуальної роботи студента є моніторинг, який проводиться щорічно за спеціальними програмами.

Ефективність самостійної навчальної роботи студентів значною мірою залежить від певних дидактичних умов: гнучкого та персоналізованого керівництва самостійною роботою, посилення вимог до рівня її результатів за рахунок застосування програмних засобів самонавчання, самоконтролю та самокорекції; збільшення обсягу та продуктивності самостійної роботи у навчальному процесі, підвищення мотивації студентів до самостійної роботи за рахунок її наближення до реальних умов майбутньої професійної діяльності; урахування індивідуальних особливостей студентів; використання завдань проблемного, навчально-дослідного характеру [2,3]. Використовують також комплексний і системний підходи для розкриття теми й полягають у тому, що предмет дослідження підлягає всебічному вивченню: теоретичні положення, практичні рішення і нароби, аналіз, шляхи й умови реалізації поліпшення. При цьому необхідно підтримувати взаємозв'язок, послідовність і логічність викладання матеріалу; використати сучасні теоретичні методології, наукові розробки і дослідження за даною темою.

Індивідуальна робота студента є формою організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів через індивідуально-спрямований розвиток їхніх здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність. Різновидом індивідуальних занять є індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ), які відповідають інноваційним технологіям навчання. ІНДЗ - вид позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни [4].

ІНДЗ – це окремий обов'язковий змістовий модуль, який виконується самостійно й оцінюється як частка навчального курсу з урахуванням у загальній оцінці за курс. Питома вага ІНДЗ у загальній оцінці з дисципліни, залежно від складності та змісту завдання, може становити від 25% до 40%. ІНДЗ містить елемент пошукової, частково науково-дослідної роботи і виступає чинником залучення студента до науково-дослідної діяльності, яка може бути продовжена у вигляді виконання курсової, дипломної, магістерської роботи, підготовки наукових доповідей, написання наукових статей тощо. Зміст, структура, порядок подання та захисту ІНДЗ, критерії оцінювання розробляються викладачем і доводяться до відома студентів до початку його виконання.

Мета індивідуального навчально-дослідного завдання - самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи [5,6].

З метою полегшення виконання СРС проводиться структурування індивідуального навчально-дослідного завдання [7,8], яке, як правило складається з наступних частин:

- вступ — зазначається тема, мета та завдання роботи й основні її положення;

- теоретичне обґрунтування - виклад базових теоретич-

них положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання;

- методи (при виконанні практичних, розрахункових, моделюючих робіт);

- основні результати роботи та їх обговорення – подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо;

- висновки;

- список використаної літератури;

- додатки (за необхідності).

До основних видів ІНДЗ слід віднести: написання реферату із теми (модуля) за заданим планом, враховуючи сучасну медичну проблематику; підготовка санбюлетня з метою пропагування здорового способу життя та зменшення ризику розвитку ССЗ; розв'язування проблемних клінічних ситуацій з вирішення питань проведення фармацевтичної опіки та розроблення теоретичних або практичних рекомендацій з метою підвищення ефективності та безпечності використання певних лікарських середників.

Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом викладачів. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом. У тих випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання можуть залучатися кілька студентів. Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті з курсу на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом усного звіту студента про виконану роботу. Оцінка за ІНДЗ є обов'язковим компонентом іспитової оцінки (диференційованого заліку, заліку) і враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу.

Висновок

Враховуючи сутність вітчизняного особистісно-орієнтованого навчання як навчання, яке враховує суб'єктивний досвід особистості студента, поставивши його на місце першого дослідника певної проблеми, актуальним залишається метод ІНДЗ. Саме цей метод дозволяє підготувати кваліфікованого працівника медичної галузі, розвиваючи клінічне мислення та формуючи комплексний підхід до розв'язання конкретних клінічних проблемних задач. ІНДЗ студентів слід спрямовувати на розвиток системи інтелектуальних творчих якостей особистості: інтуїції, креативності, творчої уяви, дивергентності та оригінальності мислення.

Література

1. Бендера І.М., Фірман Ю.П., Медведєва М.В. Основні вимоги до методики планування самостійної роботи студентів / І.М. Бендера, Ю.П. Фірман, М.В. Медведєва // Наука і методика. – 2007. - № 10, - С. 89-93.
2. Луценко В.В. Організація самостійної роботи студентів в умовах особистісно-орієнтованого навчання / В.В. Луценко. – Х., 2002. – 186 с.
3. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу / За ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль: Вид. ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. – 147 с.
4. Реалізація принципів і завдань Болонського процесу в Україні // Матеріали міжнародної наукової конференції, 2005 р.: тези доп. – Львів, 42 с.
5. Спіцин Е.С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти / Е.С. Спіцин. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2009. – 120 с.
6. Фаренік С. Логіка та методологія наукового дослідження / С. Фаренік. – К.: Видавництво УАДУ, 2002. – 337 с.
7. Філоненко М.М. Психологія спілкування / М.М. Філоненко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 226 с.
8. Ann. K. Allen. Research skills for Medical Students / Allen Ann. K. // SAGE Publication Inc. – 2012. – №2. – С. 24-27.

Одержано 03.06.2013 року.